

Φύλλο Εργασίας: Το βουνό των Θεών

Οδηγίες για τους εκπαιδευτικούς

- **Πλαίσιο και κατηγορία πολιτιστικής κληρονομιάς:** Αυτό το φύλλο εργασίας εξερευνά τη φυσική πολιτιστική κληρονομιά της Ελλάδας εστιάζοντας στο βουνό Όλυμπος. Το Φύλλο Εργασίας αποτελείται από τρεις (3) ασκήσεις που επικεντρώνονται κατά σειρά: στο φυσικό περιβάλλον του Ολύμπου, στην αξία του ως ένα σημαντικό μνημείο της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και τις δραστηριότητες που επιτρέπονται στο πλαίσιο της προστασίας του.
- **Περιγραφή και αιτιολόγηση:** Ο Όλυμπος, το ψηλότερο βουνό της Ελλάδας, είναι ένα σημαντικό μνημείο της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς λόγω της περιβαλλοντικής, ιστορικής και αρχαιολογικής του αξίας. Έχει σπάνια φυσική ομορφιά που χαρακτηρίζεται από ποικιλότητα στο κλίμα, στη βλάστηση και στο έδαφος καθώς και από ένα σημαντικό αριθμό ενδημικών ειδών χλωρίδας και πανίδας. Γι' αυτόν τον λόγο προστατεύεται σε εθνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Σύμφωνα με τη μυθολογία, στις κορυφές του κατοικούσαν οι Δώδεκα «Ολύμπιοι» Θεοί και οι Μούσες, γεγονός που τον καθιστούσε επίκεντρο του αρχαίου ελληνικού κόσμου αλλά και σύμβολο του ελληνικού πολιτισμού. Ανέγγιχτος από τον χρόνο και τις ανθρώπινες δραστηριότητες, είναι ένας ζωντανός μύθος που στέκεται περήφανος στο πέρασμα των αιώνων απέναντι σε όσους τον επισκέπτονται.
- **Διάρκεια:** τρεις (3) διδακτικές ώρες (45 λεπτά διδασκαλίας η μία)
- **Επίπεδο γλώσσας:** B1 - B2
- **Ηλικιακό εύρος:** 12-18

- **Προαπαιτούμενες γνώσεις:** βασικό λεξιλόγιο που σχετίζεται με το περιβάλλον (βλάστηση, χλωρίδα, πανίδα, φυσικοί πόροι), χρήση ουσιαστικών και επιθέτων, εισαγωγή στα τοπικά και τροπικά επιρρήματα, στις δεικτικές αντωνυμίες, γνώση του ενεστώτα, του παρακείμενου και του υπερσυντέλικου, καθώς και της προστακτικής έγκλισης. Οι μαθητές θα πρέπει να έχουν την ικανότητα να διαβάζουν και να κατανοούν απλές μικρές προτάσεις προφορικά ή γραπτώς και να μπορούν να δίνουν απαντήσεις σε συγκεκριμένες ερωτήσεις, πάλι προφορικά ή γραπτώς. Απαιτείται επίσης μια εκ των προτέρων εικονική περιήγηση στον Όλυμπο (βλ. παρακάτω το «Απαραίτητο Υλικό»).
- **Θεματική περιοχή, γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα (μαθησιακοί στόχοι):** Στο Φύλλο Εργασίας οι μαθητές:
 - Θα μάθουν λεξιλόγιο που σχετίζεται με το φυσικό περιβάλλον (οικοσυστήματα, είδη χλωρίδας και πανίδας, μνημεία) και την αρχαία ελληνική μυθολογία.
 - Θα εξασκηθούν στην κατανόηση του γραπτού λόγου.
 - Θα εξασκηθούν στη χρήση ουσιαστικών, επιθέτων, τοπικών και τροπικών επιρρημάτων, δεικτικών αντωνυμιών και χρόνων γραμματικής μέσω της παρουσίασης τόπων, της παροχής οδηγιών που αφορούν κατευθύνσεις, καθώς και της αιτιολόγησης των επιλογών τους.
 - Θα μάθουν για τις ανθρώπινες δραστηριότητες στη φύση και τους κανόνες για την προστασία μιας φυσικής περιοχής.
- **Ανάπτυξη Δεξιοτήτων (ή μαθησιακά οφέλη για τους μαθητές):** Με την ολοκλήρωση του Φύλλου Εργασίας, οι μαθητές αναμένεται:
 - να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους για το φυσικό περιβάλλον, την προστασία του και τις ορεινές δραστηριότητες
 - να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους στην κατανόηση του γραπτού λόγου.
 - να μάθουν να περιγράφουν είδη χλωρίδας και πανίδας και γεωγραφικές τοποθεσίες καθώς επίσης να εκφράζουν τις προτιμήσεις τους δικαιολογώντας τις επιλογές τους προφορικά και γραπτά
 - να αποκτήσουν γνώσεις στην αρχαία ελληνική μυθολογία και τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό

- να κατανοήσουν καλύτερα τη σχέση μεταξύ ανθρώπου και φύσης και να αποκτήσουν περιβαλλοντική συνείδηση
- **Απαραίτητο υλικό:** αντίγραφα των φύλλων εργασίας, στυλό/μολύβια, πίνακας/μαρκαδόροι /σπόγγος καθαρισμού, ούτως ώστε ο δάσκαλος να είναι σε θέση να γράφει οποιαδήποτε χρήσιμη ή βοηθητική πληροφορία στον πίνακα. Ένας υπολογιστής με πρόσβαση στο διαδίκτυο, καθώς και ένας προβολέας (ιδανικά, ένας διαδραστικός πίνακας) για την προβολή οποιουδήποτε οπτικοακουστικού υλικού, το οποίο παρατίθεται πιο κάτω, **πριν την υλοποίηση του Φύλλου Εργασίας, προκειμένου οι μαθητές να είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι** (αν το μάθημα είναι διαδικτυακό, κάντε κλικ απευθείας στο παρακάτω υλικό):
 - [Google Earth Virtual Tour of Mount Olympus area](#)
 - [Google maps – Olympus Mountain](#)
 - [Olympus Mountain – A view from above](#)
 - [Tripment – Hiking in Olympus Mountain](#)
 - [Mountain Olympus Greece Drone Footage](#)
 - [Olympus: a mythical escape of mountain and sea](#)
 - [Mount Olympus: the great palace of the Gods – Greek Mythology explained](#)
 - [Mount Olympus-A mythical journey](#)
 - [Climbing Mount Olympus](#)
 - [Olympus-Enipeas Gorge](#)
 - [Mount Olympus- Mytikas Peak](#)
- **Αναφορές και πηγές:**

Σχετικά με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας από ξενόγλωσσους:

- Ampati, An. & Katsarou, Chr. (2012). Production of oral and written speech in students of level A2.
- Center for the Greek Language / Routes.
- Education of Foreigners & Repatriated Students
- Haralampopoulos, A. (2000). The shift to the communicative approach of the Greek Language in Secondary Education. Thessaloniki: Greek Language Center. (available in Greek)

- Hellenic Ministry of Education and Religious Affairs / Aristotle University of Thessaloniki (2007), Teaching and learning in the multicultural school: teaching approaches and educational material. Minutes of one-day conference, December 10th-11th, Thessaloniki. (available in Greek)
- Kitsa, A. (2006). Vocabulary Aid to support teachers of Greek as a second / foreign language. Part B'. Thessaloniki. (available in Greek)
- Petropoulou, O., Kasimati, A., Retalis, S. 2015. Meaning and Evaluation of Educational Content in the 21st Century. [Book Chapter]. In Petropoulou, O., Kasimati, A., Retalis, S. 2015. *Contemporary educational assessment with the use of educational technology*. [ebook] Athens:Hellenic Academic Libraries Link. chapter 1.
- Sapiridou, A. The cultural element in the Greek language course. (available in Greek)
- Skourtou, E., Kourti-Kazoulli, V., Sella-Mazi, E., Chatzidaki, A., Androusou, A., Revythiadou, A., Tsokalidou, P., (2016). *Bilingualism & Teaching of Greek as a Second Language*. [ebook] Athens:Hellenic Academic Libraries Link. (available in Greek)
- Tiliopoulou M., Phonological awareness in Greek as a second language.

About Mount Olympus:

- [Hiking experience](#) (στα ελληνικά)
- [Mount Olympus Summits](#)
- [Nezis Konstantinos & Nezis Nikos – Olympus, the mountain of Gods](#)
- [Olympus National Park Management Agency: information about natural habitats and ecosystems, biodiversity, culture and sightseeing of Mount Olympus](#)
- <https://www.olympus.com.gr/>
- [Recent institutional framework about Olympus National Park](#)
- [Spilios Agapitos Refuge A'](#)
- [Virtual tour of Olympus](#)
- [UNESCO World heritage list](#)

Φύλλο Εργασίας για τον μαθητή

ΑΣΚΗΣΗ 1: Παρουσίαση του Ολύμπου και του φυσικού του περιβάλλοντος (Συνολική διάρκεια άσκησης: 45 λεπτά).

Εργασία 1: Συμπληρώστε τα κενά στο κείμενο (Πηγή: www.olympus.com.gr) επιλέγοντας τις σωστές λέξεις από το πλαίσιο.

βλάστησης
κορυφή
εκκλησία

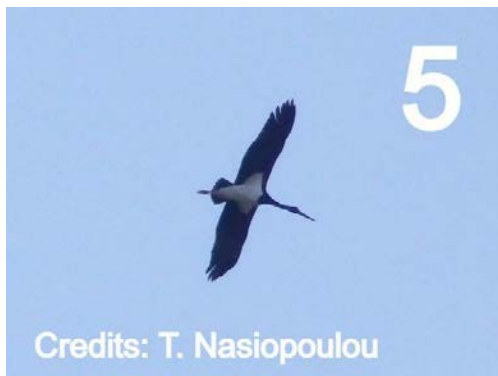
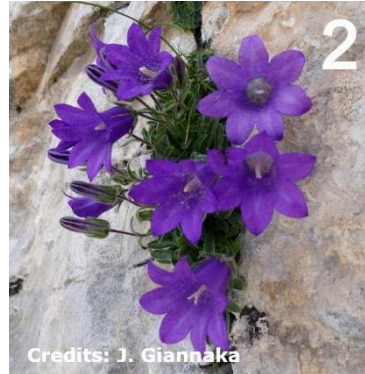
μήνες
Ελλάδας
φαράγγια

οροπέδιο
υψόμετρο

χιόνι
κεραυνούς

Πολύ κοντά στη θάλασσα, ο Όλυμπος είναι το υψηλότερο βουνό της (1)_____, βραχώδες, πολύκορφο και με κυκλικό σχήμα. Η ψηλότερη του (2)_____ είναι ο Μύτικας (2.918 μ.) που σύμφωνα με τη μυθολογία ήταν το σημείο συνάντησης των Θεών του Ολύμπου. Άλλες γνωστές βουνοκορφές είναι το Στεφάνι (2.909 μ.), γνωστό ως ο θρόνος του Δία από τον οποίο έριχνε τους (3)_____ του, ο Άγιος Αντώνιος (2.815 μ.) όπου είχαν σκαρφαλώσει οι αρχαίοι Έλληνες για να προσφέρουν τα αφιερώματά τους στους θεούς, και ο Προφήτης Ηλίας (2.803 μ.) όπου βρίσκεται μια ορθόδοξη (4)_____. Σε υψόμετρο 2.550 μ. απλώνεται ένα όμορφο (5)_____ όπου κατοικούσαν οι Μούσες. Μεταξύ των κορυφών ξεφυτρώνουν απόκρημνες χαράδρες και (6)_____. Το τοπίο εμπλουτίζεται από ένα σπάνιο φαινόμενο τεσσάρων ζωνών (7)_____ λόγω των πολλών μικροκλιμάτων. Σε (8)_____ άνω των 2.000 μ. καλύπτεται με χιόνι για περίπου οκτώ (9)_____ με πολύ ισχυρούς ανέμους και χαμηλές θερμοκρασίες, ενώ σε χαμηλότερα υψόμετρα σε κάποιες ανήλιες χαράδρες διατηρείται το «αιώνιο» (10)_____.

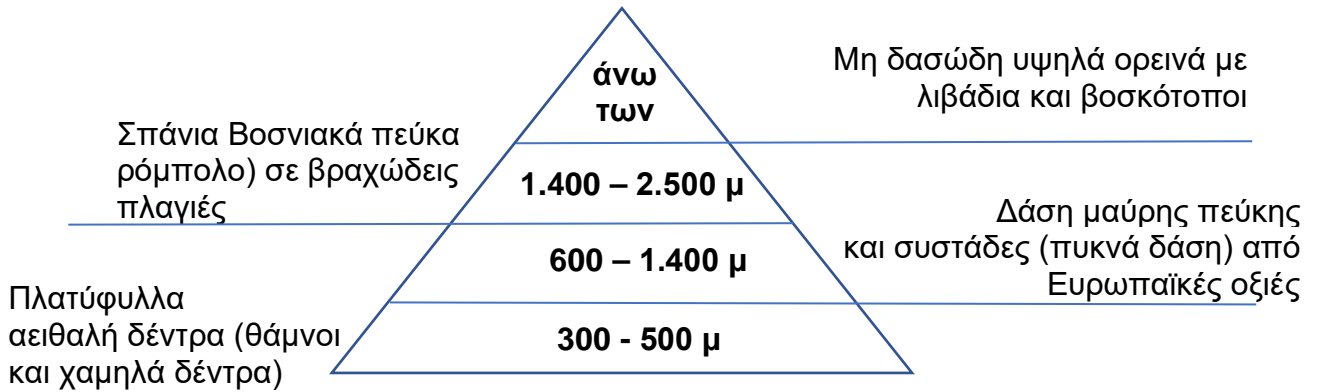
Εργασία 2: Στον Όλυμπο μπορείτε να βρείτε οικοσυστήματα που φιλοξενούν διάφορα είδη φυτών και ζώων. Ταιριάστε τις εικόνες με την περιγραφή τους γράφοντας στο πλαίσιο το σωστό γράμμα.

Πηγές: [Spilios Agapitos, Mount Olympus Refuge A'](#), [Olympus National Park Management Agency](#)

- Την άνοιξη και το καλοκαίρι πλημμυρίζει από τα χρώματα πολλών πεταλούδων.
- Κάποια πανέμορφα αγριολούλουδα φυτρώνουν μόνο στον Όλυμπο.
- Στην περιοχή βρίσκουν καταφύγιο πουλιά, σπάνια και απειλούμενα.
- Η χελώνα του Χέρμαν ζει σε χαμηλά ή και μεσαία υψόμετρα.
- Τα αγριοκάτσικα, μόνα τους ή σε κοπάδια, σκαρφαλώνουν σε απότομες πλαγιές.
- Η σαλαμάνδρα είναι κοινό είδος σαύρας.

Εργασία 3: Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του Ολύμπου είναι η βιοποικιλότητα στη βλάστησή του. Συμβουλευτείτε την πυραμίδα πιο κάτω και γράψτε μέσα στο πλαίσιο κάτω από κάθε φωτογραφία τη ζώνη βλάστησης (υψόμετρο) στην οποία πιστεύετε ότι ανήκει.

Πηγές : [Olympus National Park Management Agency](#) (κείμενα & φωτογραφίες), [UNESCO World heritage list](#)

ΑΣΚΗΣΗ 2: Διαβάστε το παρακάτω κείμενο για την πολιτιστική αξία του Ολύμπου και συμπληρώστε τις ακόλουθες εργασίες (Συνολική διάρκεια άσκησης: 45 λεπτά).

Το σχήμα του Ολύμπου, οι ψηλές και απόκρημνες κορυφές του που συνήθως καλύπτονται από ομίχλη και σύννεφα που φέρνουν καταιγίδες, γοήτευαν τους ανθρώπους ήδη από την προϊστορική εποχή. Σε συνδυασμό με τη φυσική ομορφιά

του προκαλούσε πάντα περιέργεια και θαυμασμό. Γι' αυτό, οι αρχαίοι Έλληνες επέλεξαν τον Όλυμπο ως τόπο κατοικίας και λατρείας των 12 Θεών τους. Ποιητές, συγγραφείς και ζωγράφοι αντιμετώπισαν το μυστήριό του με δέος. Λόγω της ιερότητας της τοποθεσίας, οι ανθρώπινοι οικισμοί και οι οικονομικές δραστηριότητες περιορίστηκαν στους

πρόποδες του. Οι κορυφές του παρέμειναν ένα άβατο για πολλά χρόνια, μέχρι τις 2 Αυγούστου του 1913, τη μέρα κατά την οποία κατακτήθηκε η ψηλότερη κορυφή της Ελλάδας, ο Μύτικας. Ο σεβασμός του ανθρώπου προς το βουνό αυτό και η αρμονική συνύπαρξή μεταξύ τους επιβεβαιώνεται από τα υπάρχοντα μνημεία. Αρχαιολογικά ευρήματα αφιερωμένα στους θεούς, το παλιό ορθόδοξο μοναστήρι του Αγίου Διονυσίου, χτισμένο στο φαράγγι του Ενιπέα, και πολύ κοντά του το σπήλαιο όπου έζησε ο Άγιος, καθώς και η μοναδική στον κόσμο χριστιανική ορθόδοξη εκκλησία που βρίσκεται χτισμένη σε υψόμετρο. 2.803 μ. Ανά τους αιώνες, ο Όλυμπος έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ιστορία της Ελλάδας, αποτελώντας καταφύγιο σε καιρούς πολέμων, ενώ σήμερα αποτελεί δημοφιλές σημείο συνάντησης περιπατητών και φυσιολατρών από όλο τον κόσμο.

Πηγές κειμένου: [Olympus National Park Management Agency](#), [UNESCO World heritage list](#), [Όλυμπος | Olympus.com.gr](#) / Οι εικόνες είναι διαθέσιμες στο: [Spilios Agapitos](#), [Mount Olympus Refuge A'](#)

Εργασία 1: Επιλέξτε «ΣΩΣΤΟ» ή «ΛΑΘΟΣ» από τον παρακάτω πίνακα.

	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
I. Ένα κλιματικό χαρακτηριστικό των βουνοκορφών είναι η ομίχλη και οι καταιγίδες		
II. Οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν τους 12 Θεούς του Ολύμπου (δωδεκάθεο)		
III. Οι άνθρωποι έκτισαν χωριά στο βουνό		
IV. Η υψηλότερη κορυφή του Ολύμπου κατακτήθηκε στις αρχές του 20ου αιώνα		
V. Ο Όλυμπος δεν είναι πολύ δημοφιλές βουνό		

Εργασία 2: Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις.

Από πότε χρονολογούνται τα ανθρώπινα ευρήματα;

.....

Ποιοι εμπνεύστηκαν από το μυστήριο του Ολύμπου;

.....

Γιατί ήταν δύσκολο να κατακτήσεις τις βουνοκορφές του;

.....

Ποιο μοναστήρι χτίστηκε στο φαράγγι του Ενιπέα;

.....

Ποιο σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε ο Όλυμπος στην ιστορία;

.....

ΑΣΚΗΣΗ 3: Εσείς και οι φίλοι σας αποφασίζετε να επισκεφτείτε το βουνό των Θεών. Συμβουλευτείτε έναν εξειδικευμένο εκπαιδευτή ορεινών δραστηριοτήτων για να σας ενημερώσει και να σας προετοιμάσει για το ταξίδι σας (Συνολική διάρκεια άσκησης: 45 λεπτά)

Εργασία 1: Διαβάστε προσεκτικά το φύλλο οδηγιών που σας έδωσε ο εκπαιδευτής ορεινών δραστηριοτήτων.

Γνωρίζετε ότι...

Ο Όλυμπος είναι ένας Εθνικός Δρυμός και Απόθεμα της Βιόσφαιρας της UNESCO, γι' αυτό προστατεύεται σε τοπικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.

Απαγορεύεται η κοπή δέντρων, η απομάκρυνση οποιουδήποτε όγκου εδάφους, η συλλογή θάμνων, φυτών ή σπόρων καθώς και η όχληση και η καταστροφή της άγριας ζωής.

Απαγορεύεται επίσης το άναμμα φωτιάς, η υπαίθρια κατασκήνωση και η ρίψη σκουπιδιών.

Θα πρέπει να φοράτε άνετα ρούχα και παπούτσια για περπάτημα και να έχετε τον απαραίτητο εξοπλισμό.

Στον Όλυμπο λειτουργούν οκτώ καταφύγια που καλύπτουν τις ανάγκες επισκεπτών, πεζοπόρων, περιπατητών, ορειβατών και αλπινιστών.

Υπάρχουν πάνω από 10 μονοπάτια με διαφορετικό βαθμό δυσκολίας το καθένα. Οι ονομασίες μερικών από αυτά έχουν υιοθετηθεί στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μονοπατιών όπως η γνωστή διαδρομή «Ε4».

Αποφύγετε την αναρρίχηση κατά τους χειμερινούς μήνες γιατί υπάρχει κίνδυνος χιονοστιβάδων.

Στην επιστροφή μας κρατάμε μόνο τις αναμνήσεις μας και τις φωτογραφίες που βγάλαμε!

Πηγή: [Olympus National Park Management Agency](#)

Εργασία 2: Μετά από μια συζήτηση στην τάξη σχετικά με τις παραπάνω οδηγίες, συμπληρώστε το παρακάτω ερωτηματολόγιο. Παρουσιάστε τα αποτελέσματα σας στην τάξη.

1. Έχεις ξαναπάει σε βουνό; Αν ναι, πού;

.....

2. Γνώριζες ότι ο Όλυμπος ήταν η ο τόπος διαμονής των 12 Θεών στην αρχαία Ελλάδα; Αν ναι, ποια ήταν η πηγή της πληροφόρησής σου;

.....

3. Τι σε γοητεύει περισσότερο στον Όλυμπο; (Σημειώστε ✓ στα κουτάκια)

- Μυθολογία
- Ζώα
- Κλίμα
- Φυτά και δάση
- Απότομες βουνοκορφές
- Η ποικιλία των τοπίων

4. Ποια δραστηριότητα θα σε ενδιέφερε; (Σημειώστε ✓ στα κουτάκια)

- Περιπέτεια
- Πεζοπορία
- Παρατήρηση πουλιών
- Φωτογράφιση της άγριας ζωής
- Αναρρίχηση στους βράχους
- Αλεξίπτωτο πλαγιάς
- Ποδηλασία

5. Ακολουθεί μια λίστα ελέγχου με τον βασικό εξοπλισμό που θα χρειαστείτε για ορειβασία στον Όλυμπο. Ελέγξτε ✓ τι έχετε από αυτά.

☐	Μικρό σακίδιο
☐	Αδιάβροχο/αντιανεμικό πανωφόρι
☐	Φούτερ/Φλις/Ζακέτα
☐	Ορειβατικά μπουτάκια
☐	Δύο ζευγάρια κάλτσες
☐	Γυαλιά ηλίου

☐	Σφυρίχτρα
☐	Φακός
☐	Πυξίδα
☐	Καπέλο
☐	Υπνόσακος
☐	Παγούρι για νερό

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

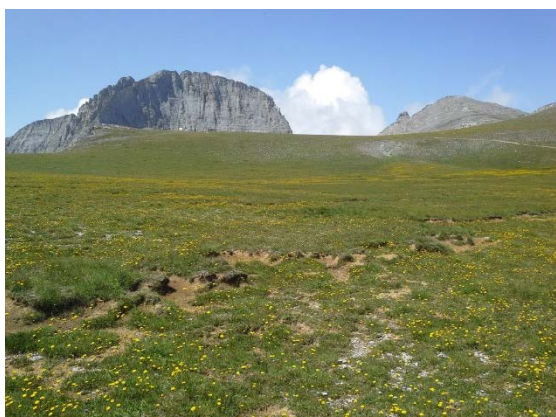
ΑΣΚΗΣΗ 1

Εργασία: 1

1. Ελλάδα
2. βουνοκορφή
3. κεραυνούς
4. εκκλησία
5. οροπέδιο
6. φαράγγια
7. βλάστηση
8. υψόμετρο
9. μήνες
10. χιόνι

Εργασία 2: Σύμφωνα με τα πλαίσια από πάνω προς τα κάτω: 3, 2, 5, 6, 1, 4

Εργασία 3:

Πάνω από 2.500 μ

600 – 1.400 μ

300 - 500 μ

1,400 – 2,500 m

ΑΣΚΗΣΗ 2

Εργασία 1:

	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
I. Ένα κλιματικό χαρακτηριστικό των κορυφών είναι η ομίχλη και οι καταιγίδες	✓	
II. Οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν τους 12 Θεούς του Ολύμπου (δωδεκάθεο)	✓	
III. Οι άνθρωποι έκτισαν χωριά στο βουνό		✓
IV. Η υψηλότερη κορυφή του Ολύμπου κατακτήθηκε στις αρχές του 20ου αιώνα	✓	
V. Ο Όλυμπος δεν είναι πολύ δημοφιλές βουνό		✓

Εργασία 2:

Από πότε χρονολογούνται τα ανθρώπινα ευρήματα;

- ✓ Από τους προϊστορικούς χρόνους

Ποιοι εμπνεύστηκαν από το μυστήριο του Ολύμπου;

- ✓ Ποιητές, συγγραφείς και ζωγράφοι

Γιατί ήταν δύσκολο να κατακτήσεις τις βουνοκορφές του;

- ✓ Γιατί ήταν ψηλές και απόκρημνες

Ποιο μοναστήρι χτίστηκε στο φαράγγι του Ενιπέα;

- ✓ Το μοναστήρι του Αγίου Διονυσίου

Ποιο σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε ο Όλυμπος στην ιστορία;

- ✓ Λειτουργούσε σαν καταφύγιο

ΑΣΚΗΣΗ 3

Εργασία 1: Εξηγήστε τυχόν άγνωστες λέξεις / Δώστε στα παιδιά όλες τις απαραίτητες πληροφορίες

Εργασία 2: Εξηγήστε τους μερικές άγνωστες λέξεις εάν χρειάζεται. Απαιτείται η καθοδήγηση του δασκάλου για τη συζήτηση.